

Машевська Я. В.

*Магістр спеціальності 8.03050901 “Облік і аудит”,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна,
bobrovskan@tnau.edu.ua*

Науковий керівник: **Бобровська Н. В.**

*канд.екон.наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
bobrovskan@tnau.edu.ua*

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Обґрунтовано сутність основних складових формування економічної безпеки держави в умовах глобалізації. Узагальнено результатів оцінки основних чинників впливу на формування економічної безпеки держави, виявлення основних напрямів її гарантування з урахуванням глобалізаційного впливу.

Ключові слова: держава, економічна безпека, глобалізаційний вплив.

У період глобалізаційних змін усі суб’єкти макросередовища запроваджують заходи з метою мінімізації ризиків, які утворюють різні типи

загроз. Виявлення, попередження та ліквідація таких загроз є важливим завданням системи економічної безпеки держави. Рівень економічної безпеки держави залежить від рівня функціонування й розвитку економічної системи, у тому числі усіх її компонентів у взаємозв’язку і взаємозалежності. Нехтування економічною безпекою може призвести до негативних соціально-економічних наслідків, депресивного стану галузей економіки, зростання рівня імпортової залежності, банкрутства суб’єктів ринку тощо. Саме тому актуальним на часі є гарантування передумов до забезпечення економічної безпеки держави і нівелювання загроз.

Питанням економічної безпеки як вагомої складової національної безпеки присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні вчені, з-поміж яких: Л.І. Абалкін, В. Бурцева, Ф. Бутинець, М. Голощатов, І.К. Бистряков, О.Г. Білорус, А.Й. Гальчинський, В.М. Геєць, В.К. Євдокименко, Я.В. Коваль, Ю.М. Пахомов, А.В. Степаненко, А.І. Сухоруков, А.С. Філіпенко, В.Я. Шевчук та інші. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню сутності економічної безпеки, існує потреба у обґрунтуванні єдиного концептуального підходу до її гарантування. Особливої актуальності набуває питання через вплив глобалізаційних процесів, що вимагає адаптації до змін і запровадження заходів з упередження небезпек.

Метою дослідження є обґрунтування сутності і узагальнення результатів оцінки основних чинників впливу на формування економічної безпеки держави, виявлення основних напрямів її гарантування з урахуванням глобалізаційного впливу.

Більшість вчених під глобалізацією світового господарства розуміють процес посилення взаємозв’язку національних економік держав світу, що знаходить своє відображення у формуванні світового ринку товарів і послуг, капіталу; становленні глобального інформаційного простору, поширенні охопту ринку транснаціональними компаніями.

Сьогодні усі країни в тій чи іншій мірі потерпають від глобальних проблем людства, які включають: погіршення екологічної ситуації, глобальне

потепління, нерівномірне і неконтрольоване зростання населення в одних країнах і його катастрофічне зменшення в інших, нелегальна міграція, торгівля людьми, а також нерівномірність соціально-економічного розвитку держав світу.

Виявлено, що основні передумови глобалізації у:

- процесі інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- науково-технічному прогресі і, який пов’язаний зі змінами системи соціально-економічних відносин;
- загостренням проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та є важливими з точки зору збереження та розвитку людської цивілізації.

Отже, глобалізацію розглядають як передову стадію розвитку процесу інтернаціоналізації різних аспектів суспільного життя: політичних, економічних, культурних. На цій стадії інтернаціоналізація поступово охоплює усе світове співтовариство, досягаючи планетарних масштабів.

Глобалізація економіки – це не лише вигоди від зростанні участі країни в світових економічних процесах, але й висока ймовірність втрат, зростання ризиків. Глобалізація передбачає, що країни стають не просто взаємозалежними з причини формування системи міжнародного інтегрованого виробництва, зростання обсягів світової торгівлі та потоків іноземних інвестицій, інтенсифікації руху технологічних нововведень тощо, але й більш вразливим. До негативних наслідків глобалізації можна віднести: посилення нерівномірності розвитку країн світу, нав’язування країнами – лідерами своїх рішень.

Зростання ризиків невпорядкованої та неконтрольованої глобалізації поглиблює взаємозалежність та взаємозв’язок у світовому співтоваристві, в результаті чого суттєво змінюється зміст та структура міжнародних політичних відносин, зазнає певної трансформації і система національних інтересів, що й породжує нові виклики національної безпеки.

Національна безпека закономірно є одним із механізмів виявлення,

попередження та ліквідації загроз життєдіяльності та розвитку окремої нації. Нові чинники суспільного розвитку в умовах глобалізації породжують нові виклики національної безпеки.

За умов глобалізації світ постає перед головним викликом його суспільного розвитку, гарантування національної безпеки держав світу.

Переосмислення параметрів національної і економічної безпеки відбувалося паралельно з процесом глобалізації.

За сучасною методологією, рівень економічної безпеки визначається шляхом розрахунку кількісних та якісних оцінок загроз національним економічним інтересам із застосуванням критеріїв та індикаторів економічної безпеки, їхніх оптимальних, порогових та граничних значень.

Важливу роль у формуванні економічної безпеки країни відіграє якість життя населення.

Саме тому, гарантування економічної безпеки держави і формування ефективних механізмів управління нею є одним із пріоритетних завдань в умовах всеохоплюючого впливу глобалізації на національну економіку.

До основних напрямів гарантування економічної безпеки слід віднести:

- додержання законності на усіх етапах гарантування економічної безпеки;
- забезпечення балансу економічних інтересів особи, сім’ї, суспільства, держави;
- взаємну відповідальність особи, сім’ї, суспільства, держави щодо гарантування економічної безпеки;
- своєчасність і адекватність заходів, пов’язаних з відверненням загроз і захистом національних економічних інтересів;
- надання пріоритету мирним заходам у розв’язанні як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів економічного характеру;
- інтеграцію національної економічної безпеки з міжнародною економічною безпекою;

- організацію належного рівня реалізації державного контролю за економічною безпекою України в умовах її інтеграції до міжнародного економічного простору.

Економічна безпека є фундаментальною основою успішного розвитку країни і невід’ємною частиною її національної безпеки, характеризує як такий стан економічного розвитку держави, який повною мірою забезпечує розвиток та ефективно усунення як внутрішніх, так і зовнішніх загроз.

Створення системи гарантування економічної безпеки дасть можливість уникнути можливих негативних наслідків швидкого відкриття національної економіки, забезпечити її конкурентоспроможність, захистити вітчизняного товаровиробника й ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансовими та економічними структурами.

Список використаних джерел:

1. Система оцінок зовнішніх і внутрішніх ризиків та загроз національній безпеці України. Вип. 16 / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н. В.П. Горбуліна. – Київ: ДП “НВЦ” Євроатлантикінформ, 2010. – 232 с.
2. Євдокименко В. К. Функції регіонального управління економікою: глобалізаційний вимір: [монографія] / В. К. Євдокименко. – Чернівці: Прут, 2006. – 272 с.
3. Система економічної безпеки держави / Під заг. ред. д.е.н., проф. Сухорукова А. І. / Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К. : ВД “Стилос”, 2009. – 685 с.
4. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / За загальною ред. К. А. Кононенка // Аналітична доповідь. – К. : НІСД, 2013. – 64 с.
5. Карлова І. О. Вплив світових глобалізаційних процесів на економічний розвиток України / І. О. Карлова // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 11. – С. 41-42.

Y. Mashevska. Main components of formation of economic security of the state in globalization.

Summary

Studies the main components forming the essence of economic security in the context of globalization. Overview of evaluation main factors influencing the formation of economic security, identify the main directions of its guarantee in view of globalization impact.

Keywords: state; economic security, globalization effects.